

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

Woningstichting Openbaar Belang
Mevrouw M. Mook
Postbus 31
8000 AA ZWOLLE

Inlichtingen bij
Gerard Wijnsma
telefoon 038 499 71 86
g.wijnsma@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte mevrouw Mook,

Datum

03-07-2018

Kenmerk

2018/0296794

Pagina

1

Uw brief

Uw kenmerk

Zaaknummer

4922587

U heeft namens Woningstichting Openbaar Belang een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbeschermingswet – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 25 april 2018² ontvangen. De aanvraag betreft renovatie van een appartementencomplex aan de Assendorperdijk 180 t/m 298 in Zwolle. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Besluit

Wij verlenen u een ontheffing³ van verbodsbepalingen voor een soort van de Vogelrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten van de gierzwaluw opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van de gierzwaluw weg te nemen⁴.

Wij verlenen u geen ontheffing voor het verbod om de gierzwaluw opzettelijk te verstoren, omdat door de door u genomen maatregelen verstoring wordt voorkomen⁵.

Deze ontheffing heeft betrekking op de renovatie van een appartementencomplex aan de Assendorperdijk 180 t/m 298 in Zwolle.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen) weergegeven.

Het volgende stuk van de aanvraag maakt onderdeel uit van de ontheffing:

- Bijlage 3. Locatie en voorwaarden vervangende verblijfplaatsen

Deze ontheffing is geldig vanaf 1 september 2018 tot en met 31 juli 2020.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid

² EDO-kenmerk 2018/0256138

³ Op basis van art. 3.3, eerste lid

⁴ Art. 3.1, tweede lid

⁵ Art. 3.1, vierde lid

Bijlagen

Datum verzending

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁶. De verschuldigde leges voor dit besluit bedragen € 1.757,-.

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Tot slot

Heeft u nog vragen naar aanleiding van deze beslissing, dan kunt u bellen met Gerard Wijnsma. Hij is bereikbaar via telefoonnummer 038 – 499 7186.

Met vriendelijke groet,
Namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Datum

03-07-2018

Kenmerk

2018/0296794

Pagina

2

Uw brief

Uw kenmerk

Bijlagen:

Bijlage 1

Voorschriften

Bijlage 2

Overwegingen bij het besluit

Bijlage 3

Locatie en voorwaarden vervangende verblijfplaatsen

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Zwolle;
- Ecogroen BV, dhr. M. van der Sluis.

⁶ Belastingverordening Overijssel

Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u binnen zes weken na de datum van verzending van dit besluit bezwaar maken bij Gedeputeerde Staten van Overijssel. Hoe u dat moet doen kunt u hieronder lezen.

Hoe kunt u een bezwaar indienen?

Binnen zes weken, ingaand op de dag na de datum van verzending van dit besluit, kan een belanghebbende een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, postbus 10078, 8000 GB Zwolle (telefoon 038 499 93 15).

U kunt het bezwaarschrift ook per elektronisch formulier verzenden. Dit formulier kunt u vinden op www.Overijssel.nl/loket/bezwaar-klacht. Indienen per fax is ook mogelijk. Het faxnummer van het Team Juridische Zaken is: 038 425 48 02.

Verplichte onderdelen van een bezwaarschrift

Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend en bevat in ieder geval:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. machtiging als u namens een belanghebbende bezwaar indient;
- c. de dagtekening;
- d. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- e. de gronden van het bezwaar.

Datum

03-07-2018

Kenmerk

2018/0296794

Pagina

3

Uw brief

Voor de behandeling van een bezwaarschrift bij de provincie Overijssel is geen griffierecht verschuldigd. Voor inlichtingen over de bezwaarprocedure kunt u contact opnemen met de provinciaal medewerker die bij het besluit is vermeld.

Uw kenmerk

Voorlopige voorziening vragen als snelle reactie nodig is

Indien spoed dat vereist is het mogelijk een voorlopige voorziening te vragen bij de Voorzieningenrechter van de Sector Bestuursrecht Rechtbank Overijssel (telefoon 088 361 55 55). In dat geval is griffierecht verschuldigd. Voorwaarde is dat u een bezwaarschrift heeft ingediend.

VOORSCHRIFTEN

Bijlage 1

Moet u volgens voorschriften iets melden of contact opnemen met het bevoegd gezag? Geeft u dan altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit. Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek bestemd is. Het meldpunt is bereikbaar via de telefoon onder nummer 038 425 24 23 of via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. **Minimaal een week voor aanvang van de werkzaamheden** dient u de datum van de start te **melden** bij het meldpunt.
3. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie aanwezig te zijn. Op verzoek van de bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren moet deze worden getoond.
4. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het meldpunt als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
5. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Voor deze wijzigingen moeten opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld worden. Alleen na toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem voor overleg contact op met het meldpunt.

Soortspecifiek gierzwaluw

6. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantingsperiode van de gierzwaluw. De voortplantingsperiode van de gierzwaluw loopt van half april tot en met half augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw⁷. De deskundige dient dit vooraf af te stemmen met bevoegd gezag.

⁷ De provincie Overijssel verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

Datum
03-07-2018

Kenmerk
2018/0296794

Pagina
4

Uw brief

Uw kenmerk

7. Het uitvoeren of opstarten van werkzaamheden binnen of net voor het broedseizoen van de gierzwaluw is alleen mogelijk als een broedvogelcontrole door een deskundige op het gebied van de gierzwaluw is uitgevoerd. Als wel broedende zwaluwen worden aangetroffen moeten de werkzaamheden worden uitgesteld. Als in de kwetsbare periode van de gierzwaluw werkzaamheden worden uitgevoerd, moeten de gebouwen voorafgaand aan deze periode ongeschikt gemaakt worden als nestplaats voor de soort. Ook de gebouwen binnen het plangebied die potentieel geschikt zijn als nestplaats voor deze soort. Het ongeschikt maken moet plaatsvinden door het afdichten van de toegangswegen tot de nestruimte door het afsluiten van schoorstenen met kroontjes, het afdichten van ruimten onder gevelpannen met rugvulling (stroken schuimrubber), purschuim of fijnmazig net of doek.
8. Bij de renovatie worden minimaal 5 (het voornemen is 24) permanente voorzieningen voor de gierzwaluw aangelegd in de vorm van ingemetselde neststenen in de kopgevels van de drie appartementenblokken volgens de voorwaarden in bijlage 4. Ten minste 5 permanente voorzieningen moeten voor de voortplantingsperiode van het broedseizoen van 2019 zijn gerealiseerd.

Datum

03-07-2018

Kenmerk

2018/0296794

Pagina

5

Uw brief

Uw kenmerk

Overige zaken

9. De adviserend ecooloog moet een ecologisch logboek bijhouden. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. In het logboek dienen minimaal de startdatum en einddatum van iedere soort werkzaamheden, de uitvoerders van de werkzaamheden, de aanwezigheid en uitvoertaken van de ecologisch deskundige, reden van vertraging van werkzaamheden en voorvallen die nadelig kunnen zijn voor beschermde soorten te worden bijgehouden. Dit logboek moet op het verzoek van de toezichthouder worden getoond.

-
- ^{op} HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
 - ^{op} HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
 - ^{als} ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
 - ^{Zich} aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
 - ^{zich} aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

Overwegingen bij het besluit

Bijlage 2

Deze ontheffing bestaat uit het besluit, de voorschriften en de overwegingen. In deze bijlage zijn de overwegingen opgenomen. Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	8
A1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	8
	A1.1 Omschrijving van het project / activiteiten	8
	A1.2 Doelstelling van het project	9
	A1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	9
	A1.4 Periode	9
	A1.5 Onderliggende documenten	9
	A1.6 Aanvullende gegevens	9
A2	Bevoegdheid	9
	A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	9
A3	Procedure	10
	A3.1 Overeenstemming andere provincie	10
	A3.2 Adviesverzoek aan gemeente	10
	A3.3 Relevante overige besluiten	10
A4	Toetsingskader soorten	10
	A4.1 Wettelijke regels	10
	A 4.2 Provinciaal beleid	11
	A4.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur	11
	A4.2.2 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017	11
	A4.2.3 Jaarrond beschermde vogelnesten	11
B	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	12
B1	Inhoudelijke beoordeling	12
	B1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	12
	B1.1.1 Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat	12
	B1.1.2 Beoordeling uitgevoerd onderzoek	14
	B1.2 Invloed van het project op betrokken soorten	15

Datum

03-07-2018

Kenmerk

2018/0296794

Pagina

6

Uw brief

Uw kenmerk

B1.2.1	Effectbeoordeling in de aanvraag	15
B1.2.2	Toetsing van de effectbeoordeling	16
B1.3	Alternatieven voor realisatie van het project	16
B1.3.1	Alternatievenafweging in de aanvraag	16
B1.3.2	Toetsing van de alternatievenafweging	17
B1.4	Wettelijk belang van het project	17
B1.4.1	Motivatie wettelijk belang in de aanvraag	17
B1.4.2	Toetsing aan wettelijk belang	18
B1.5	Beoordeling staat van instandhouding	18
B1.6	Eindconclusie toetsing	18
B1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	18
B2	Adviezen	18
B2.1	Bespreking van adviezen	18
C	Slotconclusie	19

Datum

03-07-2018

Kenmerk

2018/0296794

Pagina

7

Uw brief

Uw kenmerk

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

A1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Woningcorporatie Openbaar Belang heeft het voornemen drie appartementencomplexen aan de Assendorperdijk 180 t/m 298 grondig te renoveren. Bij de renovatie worden alle buitengevels afgebroken en opnieuw opgebouwd. Daarbij wordt de luchtspouw tussen de buiten- en binnengevel voorzien van isolatiemateriaal. Voor de ventilatie van deze spouw worden enkele stootvoegen in de buitengevels open gelaten. Ook wordt het dak vervangen en wordt aanwezig asbest gesaneerd.

De Assendorperdijk 180 t/m 298 bestaat uit drie appartementencomplexen. De gebouwen zijn omringd door gazon, groenstroken en enkele bomen. Langs de zuidzijde van het plangebied is verharding aanwezig (parkeerplaatsen). In onderstaande figuur is de ligging weergegeven.

Datum

03-07-2018

Kenmerk

2018/0296794

Pagina

8

Uw brief

Uw kenmerk

Figuur 1. Ligging drie appartementencomplexen Assendorperdijk 180 t/m 298

De werkzaamheden zullen na september 2018 starten. De volgorde van de werkzaamheden is nog niet bekend. Wel zal het middelste gebouw (gebouw met de nestplaats van de gierzwaluw) als tweede gebouw aangepakt worden. De werkzaamheden staan gepland voor de periode oktober 2018 tot en met juni/juli 2019. Bij de planning wordt rekening gehouden met het broedseizoen van vogels. De doorlooptijd van het project wordt ingeschat op 10 maanden.

A1.2 Doelstelling van het project

Doel van de activiteit is het verduurzamen van drie appartementencomplexen, waardoor de energetische en esthetische kwaliteit en leefbaarheid verbetert.

De appartementencomplexen aan de Assendorperdijk zijn verouderd en slecht geïsoleerd. Dit leidt tot problemen met het binnenklimaat (vocht, koudebruggen, schimmelvorming). Daarnaast is asbest aanwezig. Openbaar belang wil de appartementencomplexen klaar maken voor de toekomst door deze te renoveren.

Openbaar Belang heeft zich ten doel gesteld om haar totale huurwoningvoorraad in 2020 op gemiddeld energielabel B te brengen en het strategische doel is zelfs om in 2030 gemiddeld energielabel A te behalen.

A1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de gierzwaluw (*Apus apus*) van het verbod om nesten en rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen⁸ en voor het opzettelijk verstoren van de gierzwaluw.⁹

A1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 september 2018 tot en met 31 juli 2020.

Hierbij wordt rekening gehouden met voorbereidende werkzaamheden en een eventuele uitloop van werkzaamheden als gevolg van onvoorziene omstandigheden.

A1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Ingetekende luchtfoto met Complex 9 ligging plangebied;
- Gedateerde en ondertekende machtiging;
- Ecogroen, 2018. Natuurtoets Openbaar Belang Zwolle, 2017;
- Ecogroen, 2018. Verduurzaming Complex 009 Assendorperdijk Zwolle;
- Ecogroen, 2018. Aanvullende informatie ontheffingsaanvraag project 'Verduurzaming Complex 009 Assendorperdijk Zwolle' met zaaknummer Z-HZ_WNB-2018-002016;
- AK Blom, 2018. Asbestinventarisaties aan complex 09 (4 rapporten).

A1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 25 april 2018 ontvangen. Op 28 mei 2018 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 5 juni 2018¹⁰ ontvangen.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden (hoofdzakelijk) plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het

⁸ Art. 3.1, tweede lid

⁹ Art. 3.1, vierde lid

¹⁰ Ons kenmerk 2018/0310910.

Besluit natuurbescherming¹¹. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A3.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A3.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van gemeente Zwolle gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij hebben op ons adviesverzoek gereageerd. De reactie van de gemeente bespreken we in paragraaf B3.

A3.3 Relevante overige besluiten

Wij wijzen u erop, dat volgens ons voor de aangevraagde activiteit ook het besluit in onderstaande tabel nodig is. Deze moet u ook regelen voordat u de activiteit kunt uitvoeren.

Naam wet en van toepassing zijnde artikel	Bevoegd bestuursorgaan en adres
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, art. 2.1 en/of art. 2.2	Gemeente Zwolle

A4 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Ook het Besluit natuurbescherming¹² en (soms) de Regeling natuurbescherming¹³ zijn voor de toetsing relevant.

¹¹ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid.

¹² Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹³ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

Datum
03-07-2018
Kenmerk
2018/0296794
Pagina
10
Uw brief
Uw kenmerk

A 4.2 Provinciaal beleid

A4.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur

Met de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hierna: Omgevingsverordening) hebben wij een nadere invulling gegeven aan enkele wettelijke regels. In deze verordening zijn een aantal nationaal beschermd diersoorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Het gaat om soorten die algemeen voorkomen. De betreffende soorten zijn opgenomen in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. De populaties van deze soorten verkeren in een gunstige staat van instandhouding. Deze vrijstellingen zijn aanvullend aan de vrijstellingen via de gedragscodes.

Voor de soorten in de eerder genoemde bijlage geldt een vrijstelling voor het opzettelijk doden of vangen. Dit geldt alleen als dit nodig is in het belang, zoals dit is weergegeven per soort in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. Voor deze soorten is het ook toegestaan om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen, als aan onderstaande voorwaarden zijn voldaan.

Voorwaarden

- De vrijstelling voor de handeling is niet geregeld in een door de minister goedgekeurde gedragscode.
- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen om de doelstellingen van de handelingen te bereiken.
- De algemene zorgplicht is in acht genomen. Dat wil zeggen dat het opzettelijk vangen en doden van dieren zoveel mogelijk is voorkomen.

Datum

03-07-2018

Kenmerk

2018/0296794

Pagina

11

Uw brief

Uw kenmerk

A4.2.2 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

In onze beleidsregel¹⁴ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁵ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

A4.2.3 Jaarrond beschermde vogelnesten

Het beleid van het ministerie van Economische Zaken voor jaarrond beschermde nesten heeft Gedeputeerde Staten van Overijssel onverkort overgenomen.

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling¹⁶ vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Tijdens het broedseizoen zijn de verbodsbepalingen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 3.1 van

¹⁴ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁵ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

¹⁶ Art 3.1, eerste, tweede, derde en vierde lid van de Wnb

de Wnb.

Nesten van de gierzwaluw zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor de nestplek niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

B TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

B1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument soorten¹⁷ (voorheen de soortenstandaard) van de gierzwaluw, huismus en het Vleermuisprotocol 2017 bij onze toetsing.

Datum

03-07-2018

Kenmerk

2018/0296794

Pagina

12

Uw brief

Uw kenmerk

B1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

B1.1.1 Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat

Omdat de voorgenomen plannen mogelijk in strijd zijn met de Wet natuurbescherming is onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is gesplitst in een quickscan en soortgerichte vervolgonderzoeken. Het onderzoek is breed uitgevoerd naar verschillende locaties in Zwolle waar Openbaar Belang plannen heeft voor onderhoud of renovatie. De beschrijving hier richt zich op complex 9 waarvoor ontheffing is aangevraagd.

De quickscan natuurtoets is gesplitst in een bureauonderzoek en twee veldbezoeken. Hierbij is gebruik gemaakt van de volgende informatiebronnen:

- Streetview-beelden van Google Earth (indien geen Streetview-beelden beschikbaar zijn, is gebruik gemaakt van overzichtsfoto's van de opdrachtgever);
- Kadastergegevens;
- Soortwaarnemingen uit de NDFF;
- Gegevens van lokale soortenexperts (Stichting Avifauna Zwolle, de heer J. van Dijk);
- Gegevens van meldpunten voor Steenmarter- of vleermuisoverlast.

In combinatie met de ervaring van het bureau Ecogroen BV met natuuronderzoek en bekende verspreidingsgegevens uit de NDFF (geraadpleegd 28 februari 2017)¹ en eerder door het bureau uitgevoerd vleermuis- en broedvogelonderzoek in Zwolle is daarmee een goed beeld van de te verwachten beschermde soorten in de woningcomplexen.

Op basis van het bureauonderzoek zijn in alle complexen één of meerdere van de volgende beschermde soorten mogelijk aan te treffen: de steenmarter, vleermuizen, de gierzwaluw en de huismus.

Vervolgens zijn alle locaties op 1 en 22 maart 2017 door een ecooloog van Ecogroen onder goede weersomstandigheden bezocht. Ter voorbereiding van het veldwerk is een invulformulier gemaakt waarop de onderzoeker per locatie gegevens heeft aangetekend over bouwkundige aspecten van de woningen en aangetroffen of te verwachten beschermde soorten. Ook zijn foto's gemaakt van

¹⁷ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

de complexen. Tijdens het veldbezoek is de aanwezige bebouwing aan de buitenzijde geïnspecteerd op potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nesten van soorten als gierzwaluw en huismus.

Op basis van de bureaustudie en deze veldbezoeken is beoordeeld welke beschermde soorten aanwezig kunnen zijn. Op basis van de geplande werkzaamheden is bepaald of en welke (negatieve) effecten kunnen optreden op beschermde soorten en waar nodig vervolgonderzoek voorgesteld. Zo is bijvoorbeeld voor woningen waar alleen schilderwerk noodzakelijk is in principe geen onderzoek noodzakelijk naar vleermuizen en vogelsoorten, aangezien hun verblijfplaatsen niet worden aangetast.

Voor complex 9 (Assendorperdijk 180 t/m 298) is onderzoek noodzakelijk geacht naar de huismus, de gierzwaluw, vleermuizen en steenmarter.

In onderstaand overzicht is een overzicht van de veldonderzoeken gegeven.

Datum	Bezoek	Aantal personen	Moment van de dag	Datum	Weersomstandigheden	Accent onderzoek
03-07-2018	1	1	Ochtend	19 april 2017	Zonnig, droog, 2°C	huismus
Kenmerk 2018/0296794	2	1	Ochtend	15 mei 2017	Zonnig, droog, 9°C	huismus
Pagina 13	3	2	Avond	1 juni 2017	Helder, droog, 22°C	gierzwaluw en vleermuizen
Uw brief	4	2	Vroege ochtend	22 juni 2017	Licht bewolkt, droog, 20°C	vleermuizen
Uw kenmerk	5	1	Avond	26 juni 2017	Helder, droog, 15°C	gierzwaluw
	6	1	Avond	12 juli 2017	Half bewolkt, droog, 14°C	gierzwaluw
	7	1	Avond	16 augustus 2017	Licht bewolkt, droog, 17°C	vleermuizen (baltsterritoria)
	8	2	Vroege ochtend	14 september 2017	Helder, droog, 11°C	vleermuizen

Huisumus

Het huismusonderzoek heeft zich gericht op nest-, broed- en territoriumindicerend gedrag van huismus om broedgevallen of territoria van huismus te bepalen. De veldbezoeken zijn onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd (droog, veelal zonnig weer en weinig wind). Alle inventarisaties zijn door één persoon in de ochtenduren uitgevoerd, wanneer de huismus het meest actief is.

Aan het complex 9 zijn geen verblijfplaatsen van huismus vastgesteld.

Gierzwaluw

De bezoeken zijn vanaf circa 20.00 uur gestart en duurden tot het invallen van de avondschemering. Tijdens de bezoeken zijn nestplaatsen van de gierzwaluw geïnventariseerd aan de hand van in- en uitvliegende vogels, langsvliegende vogels die bekende nestplaatsen bezoeken en oudervogels (en hun jongen) die vanuit hun nestplaats roepen. Hierbij is ook gebruik gemaakt van het afspelen van 'giergeluiden' van gierzwaluwen. Oudervogels en hun jongen die onder de pannen aanwezig zijn, reageren hierop en geven daarmee hun broedplaatsen prijs.

Aanvullend op de avondrondes zijn na afloop van vroege ochtendbezoek voor kraam- en zomerverblijfplaatsen van vleermuizen nog extra tellingen uitgevoerd. Rond zonsopkomst zitten

gierzwaluwen nog op hun nesten en reageren dan goed op het afspelen van giergeluiden. Verder is tijdens het huismusonderzoek ook gelet op in- en uitvliegende gierzwaluwen.

Aan complex 9 is één verblijfplaats van de gierzwaluw aanwezig.

Vleermuizen

Op alle locaties waar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen worden verwacht heeft het eerste vleermuisbezoek aansluitend aan het eerste gierzwaluwonderzoek plaatsgevonden, na het intreden van de avondschemering. Dit bezoek is vooral gebruikt om locaties met mogelijke (kraam)verblijfplaatsen te bepalen. Na het invallen van de schemering zijn de straten systematisch fietsend of lopend doorkruist. Er is tot middernacht doorgegaan met het onderzoek tot de eerste vleermuizen weer terugkeren naar hun (kraam)verblijfplaats en weer zwermende of invliegende dieren kunnen worden gevonden.

Alle tweede bezoeken in de kraamperiode zijn uitgevoerd in de ochtenduren vanaf ca 4.00 uur. Aan het begin van het bezoek is gelet op middernachtzwermen van de gewone dwergvleermuis, een aanwijzing voor belangrijke winterverblijfplaatsen van deze soort.

Datum

03-07-2018

Kenmerk

2018/0296794

Pagina

14

Uw brief

Uw kenmerk

Voor laatvlieger is afgeweken van het vleermuisprotocol, omdat in plaats van een tweede avondbezoek een vroeg ochtendbezoek is uitgevoerd op kansrijke plekken met laatvlieger zoals complex 9. Vroege ochtendbezoeken leveren vooral veel informatie op over de daadwerkelijke zomerverblijfplaatsen van solitaire laatvliegers die met een avondbezoek makkelijker gemist kunnen worden (kraamverblijfplaatsen zijn zowel 's avonds als 's ochtends goed in kaart te brengen). Bij vroege ochtendbezoeken op kansrijke plekken met laatvlieger is wel van belang dat de weersomstandigheden uitstekend zijn. Tijdens het avondbezoek voor het identificeren van paarverblijven en baltsterritoria zijn de straten systematisch doorkruist vanaf een uur na zonsondergang tot circa vier uur na zonsondergang, waarbij in de piek van de roepactiviteit alle locaties minimaal eenmaal bezocht zijn. Rond middernacht is ook gelet op middernachtzwermen van gewone dwergvleermuis. Het tweede ochtendbezoek in de paarperiode is van ca 4.30 tot 6.30 uitgevoerd.

Er zijn aan complex 9 geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld.

Steenmarter

Bij elk van de veldbezoeken is gelet op het voorkomen van de steenmarter. Tijdens het aanvullend onderzoek naar steenmarter, in combinatie met vleermuis- en broedvogelonderzoek, zijn geen waarnemingen van de steenmarter gedaan. Er is geen sprake van aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van deze soort.

B1.1.2 Beoordeling uitgevoerd onderzoek

Volgens de aanvrager is het onderzoek uitgevoerd volgens de kennisdocumenten en het vleermuisprotocol 2017. Uit de beschrijving van het onderzoek blijkt dat de onderzoeken naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen volgens de standaarden zijn uitgevoerd, met uitzondering van een vroeg ochtendbezoek in plaats van een avondbezoek voor laatvlieger. De onderbouwing voor deze afwijking vinden wij voldoende. Bij de beoordeling van de onderzoeken is gekeken naar de periode, tijdstip, aantal personen, het aantal bezoeken, tussenruimte en de weersomstandigheden. De onderzoeken zijn voldoende om de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen te kunnen bepalen.

B1.2 Invloed van het project op betrokken soorten

B1.2.1 Effectbeoordeling in de aanvraag

De gierzwaluw heeft aan de oostzijde van het middelste gebouw een nestplaats. De nestplaats is aanwezig onder de dakpannen en is toegankelijk via een kier tussen de schoorsteen en een loodslab.

Datum

03-07-2018

Kenmerk

2018/0296794

Pagina

15

Uw brief

Uw kenmerk

Figuur 2. Locatie invliegopening gierzwaluw.

In totaal is 1 paartje gierzwaluw broedend aanwezig in het plangebied. De populatieomvang binnen het onderzoeksgebied wordt geschat op 2 tot 5 dieren (hoogste aantallen als de jongen net zijn uitgekomen). Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal 3 jongen.

De werkzaamheden hebben een korte doorlooptijd (per gebouw ca. 4 maanden, onder voorbehoud van planwijzigingen als gevolg van bijvoorbeeld asbest en installatiekeuzes e.d.) en de werkzaamheden aan het appartementencomplex met de nestplaats van de gierzwaluw worden buiten het broedseizoen van de gierzwaluw uitgevoerd. Slechts één appartementencomplex (zonder gierzwaluw) wordt in het broedseizoen uitgevoerd.

In het plangebied worden ruim voldoende extra alternatieve voorzieningen voor de gierzwaluw aangebracht. Zeker 16 neststenen (oostelijke of westelijke appartementencomplex én het centrale appartementencomplex) zijn weer beschikbaar als nestplaats op het moment dat het broedseizoen weer van start gaat. Overigens worden in het resterende appartementencomplex ook nog 8 neststenen (4 per kopgevel) aangebracht die in de loop van het broedseizoen in 2019 beschikbaar komen. Hierdoor blijven altijd voldoende alternatieve nestplaatsen voor de gierzwaluw beschikbaar. De neststenen zijn van het type Vivara IB GZ 03 en worden tenminste op 3 m hoogte ingemetseld. In bijlage 3 is de locatie van de alternatieve verblijfplaatsen weergegeven.

De lokale gunstige staat van instandhouding van de gierzwaluw is niet in het geding. Het verlies van de nestplaats is van tijdelijke aard en eventuele versturende activiteiten vinden plaats buiten het broedseizoen, in de periode dat de gierzwaluw overwintert in Afrika. Ruim voor de start van het broedseizoen zijn weer alternatieve nestplaatsen gereed.

B1.2.2 Toetsing van de effectbeoordeling

De werkzaamheden aan het pand met de verblijfplaats worden uitgevoerd buiten de gevoelige periode voor de gierzwaluw. Voor de gierzwaluw worden voor de aanwezige nestplaats 24 permanente voorzieningen aangebracht in de vorm van neststenen aan de kopgevels. De stenen worden voldoende hoog ingemetseld en de tuinen bieden in de huidige inrichting een obstakelvrije uit- en aanvliegruimte.

Dit is ruim voldoende en meer dan in overeenstemming met het kennisdocument (tenminste 5 per verdwenen verblijfplaats). 16 van deze verblijfplaatsen zijn beschikbaar voordat de gierzwaluw weer in Nederland aanwezig is, daarnaast worden de resterende 8 gerealiseerd gedurende de broedperiode. De bestaande verblijfplaatsen worden ongeschikt gemaakt voor de gierzwaluw als deze niet in Nederland aanwezig zijn.

Doordat tijdig permanente verblijfplaatsen worden gerealiseerd en de werkzaamheden grotendeels zijn afgerond voordat de gierzwaluw aanwezig is, is er tijdens en na de werkzaamheden voldoende nestgelegenheid. Hierdoor komt de functionaliteit van het plangebied voor de gierzwaluw niet in gevaar. Er worden voldoende maatregelen genomen om een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen.

Datum

03-07-2018

Kenmerk

2018/0296794

Pagina

16

Uw brief

Uw kenmerk

De voorgestelde maatregelen in planning en alternatieve verblijfplaatsen zijn noodzakelijk om een effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen. Daarom leggen wij deze maatregelen vast in de voorschriften, onder soortspecifiek, de gierzwaluw.

Conclusie toetsing

Voor de in de aanvraag betrokken soort kent onze verordening geen vrijstellingsregeling. Voor het vernietigen van de verblijfplaatsen door de renovatie is de aangevraagde ontheffing noodzakelijk. Het is niet mogelijk de werkzaamheden uit te voeren zonder overtreding van de verboden nesten van de gierzwaluw vogels opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van de gierzwaluw weg te nemen¹⁸.

Wij verlenen u geen ontheffing voor het verbod om vogels opzettelijk te storen waarbij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding¹⁹. De door u genomen maatregelen voorkomen dat er een overtreding optreedt.

In de volgende paragrafen toetsen wij of de ontheffing op basis van de wet verleend kan worden.

B1.3 Alternatieven voor realisatie van het project

B1.3.1 Alternatievenafweging in de aanvraag

Het uitvoeren van de renovatie is locatie gebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd.

Alternatieve inrichting voor de verduurzaamheidsmaatregelen zijn geen optie, aangezien alternatieve inrichtingsmaatregelen zeer kostenverhogend werken en bovendien geen meerwaarde hebben voor de aanwezige soorten.

Een alternatieve werkwijze is niet aan de orde. Voor de gierzwaluw wordt alle nodige voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken.

¹⁸ Art. 3.1, tweede lid

¹⁹ Art. 3.1, vierde lid i.s.m. het vijfde lid

De planning is volledig aangepast aan de functies die het plangebied heeft voor Gierzwaluw. De werkzaamheden aan het pand met een verblijfplaats vinden plaats in de ecologisch meest gunstige periode.

B1.3.2 Toetsing van de alternatievenafweging

De renovatie is gebonden aan de locatie. Hierdoor zijn er geen alternatieve locaties. Het ongemoeid laten van de gebouwen zal op den duur tot gevolg hebben dat deze zouden moeten worden vervangen door nieuwbouw waarbij ook een overtreding ontstaat. De uitvoering van de werkzaamheden is in ontwerp en planning afgestemd op de gierzwaluw.

B1.4 Wettelijk belang van het project

B1.4.1 Motivatie wettelijk belang in de aanvraag

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en ter bescherming van flora of fauna.

Datum

03-07-2018

Kenmerk

2018/0296794

Pagina

17

Uw brief

Uw kenmerk

Volksgezondheid

Bij de werkzaamheden wordt aanwezige asbest gesaneerd. Periodiek verschijnt een overzicht van milieugerelateerde gezondheidsklachten bij GGD'en (RIVM rapport 200000004/2013). Het RIVM analyseerde gegevens over de ruim 9.000 meldingen die alle GGD'en in Nederland in 2011 en 2012 hebben geregistreerd. De meeste meldingen zijn afkomstig van bewoners van huurwoningen. Klachten over het binnenmilieu worden vooral toegewezen aan schimmels, asbest, vocht, plaagdieren en gebrekkige ventilatie. Het inademen van asbestvezeldeel-tjes vormt een belangrijke oorzaak voor ontwikkeling van bepaalde typen kanker als longkanker en mesothelioom (RIVM Rapport 2014-0047/20144). Mede daarom heeft het rijk het thema binnenmilieu als prioriteit 1 benoemd in de nationale aanpak Milieu en Gezondheid. Uit het onderzoek blijkt een consistente associatie tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten en piepen. Het is nog onduidelijk of vocht in het binnenmilieu al aanwezige luchtwegaandoeningen (bijvoorbeeld astma of chronische bronchitis) bij mensen alleen verergert of dat vocht deze aandoeningen ook direct kan veroorzaken (www.rivm.nl). Het aspect vochtigheid speelt vooral lokaal een rol. Woningstichting Openbaar Belang geeft aan dat bewoners ver-spreid in de appartementencomplexen vochtproblemen melden.

De geplande werkzaamheden hebben een positief effect op het binnenklimaat van de woningen. Door muren na te isoleren en daken van de appartementencomplexen te vervangen en te isoleren, ontstaan veel minder vochtproblemen (en schimmel). Met de aanpak van de daken en muren worden lekkages en koudebruggen opgelost. Met de vervanging van de daken vindt tegelijkertijd sanering van asbest (verwerkt in het dakbeschot) plaats. Hierdoor nemen gezondheidsrisico's af en dient het project het belang van de Volksgezondheid.

Bescherming flora en fauna

Het project dient ook het belang 'Ter bescherming van flora en fauna' aangezien een ruime hoeveelheid extra neststenen (19 stuks) voor Gierzwaluw wordt aangebracht aan de gevels van de appartementencomplexen. Dit komt bovenop de hoeveelheid die vanuit de Wet natuurbescherming (5 stuks) vereist is. Het aanbrengen van de neststenen voor Gierzwaluw zorgt voor veel extra, duurzame nestgelegenheid die de lokale populatie een boost geeft.

B1.4.2 Toetsing aan wettelijk belang

Het wettelijk belang bescherming van flora en fauna is onvoldoende aangetoond. Het projectdoel is het renoveren van woningen en niet de bescherming van flora en fauna, al is het zeer positief dat er niet minimaal gemitigeerd wordt maar ruim voldoende verblijfplaatsen worden aangeboden. Wij zijn van oordeel dat het andere wettelijk belang voldoende is aangetoond. Voor de gierzwaluw is dit het belang volksgezondheid. Volgens de asbestrapporten is in de diverse woningen asbest aangetroffen dat verwijderd wordt vanuit het oogpunt van volksgezondheid. Een verbetering van de isolatie en ventilatie zal koudebruggen voorkomen en het binnenklimaat verbeteren wat ook ten goede komt aan de volksgezondheid.

B1.5 Beoordeling staat van instandhouding

De landelijk staat van instandhouding van gierzwaluw is gunstig (SOVON). Er is één nest aangetroffen in het plangebied. De genomen maatregelen voorkomen dat er een invloed is op de (lokale) staat van instandhouding en kunnen de lokale staat van instandhouding zelfs verbeteren.

B1.6 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor de gierzwaluw kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort worden niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soort optreden. Er is een wettelijk belang aanwezig om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

B1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁰. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

B2 Adviezen

B2.1 Bespreking van adviezen

Burgemeester en Wethouders van gemeente Zwolle zijn in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen. Zij hebben deze op 17 mei 2018 toegezonden (kenmerk EDO opnemen).

Advies

'De benodigde ecologische onderzoeken naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen zijn conform de geldige richtlijnen uitgevoerd op de juiste manier. De resultaten van deze aanvullende onderzoeken komen overeen met onze verwachtingen t.a.v. de bouwkundige staat van het complex. In het activiteitenplan zijn de resultaten goed verwoord en wordt op een juiste manier aangegeven hoe men negatieve effecten op het aangetroffen gierzwaluwpaar wil voorkomen. De te nemen mitigerende maatregelen zijn meer dan voldoende. De te plaatsen neststenen dienen wel tijdig te worden aangebracht.'

Reactie

Het tijdig plaatsen van de neststenen is in voorschrift 8 opgenomen. De overige punten komen terug in onze inhoudelijke beoordeling (B2). Verder hebben wij de zienswijze ter kennisgeving aangenomen.

²⁰ Art. 1.11, eerste en tweede lid

Datum

03-07-2018

Kenmerk

2018/0296794

Pagina

18

Uw brief

Uw kenmerk

C Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing vanwege de renovatie van een appartementencomplex aan de Assendorperdijk 180 t/m 298 in Zwolle te verlenen. Aan de ontheffing zijn voorschriften verbonden.

Datum

03-07-2018

Kenmerk

2018/0296794

Pagina

19

Uw brief

Uw kenmerk

Bijlage 3.

Locatie vervangende verblijfplaatsen

Datum
03-07-2018

Kenmerk
2018/0296794

Pagina
20

Uw brief

Uw kenmerk

- Ingemetselde neststenen van type Vivara IB GZ 03 of vergelijkbaar
- Tenminste 3 m hoogte
- Vrije ruimte voor in en uitvliegen